

Narracions
Jordi Capdevila

Els homes de debò no ballen

Real men don't dance és el títol de la primera narració de *Contes de la lluna absent*, que va guanyar el premi Mercè Rodoreda 2009. Unes narracions que reflecteixen un cabàs de pinzellades de la vida quotidiana d'una senzillesa extrema, delicada, íntima. Contes que sembla que diguin poca cosa però transpiren una pluralitat de trossos de vida insòlits, sorprenents. La vida explicada amb l'art de la literatura més genuïna.

Haig de confessar que professo una gran adoració per Monika Zgustova. M'impacta la seva personalitat, la seva àmplia i diversa obra impregnada del món que ha viscut. La delectança de la seva narrativa.

Em vaig endinsar en la seva escriptura, gairebé sense saber-ho, en les traduccions que va fer de Kundera i Hrabal, autors txecs que els podies llegir amb el regust d'una llengua catalana rica, impecable. Una música a l'oïda i un gust al paladar que ben segur engrandien l'obra d'aquells escriptors, reconeguda arreu.

Però van ser les seves novel·les *La dona silenciosa* i *Jardí d'hivern* les que m'han commogut del tot. Personalment, les considero obres senyeres de la nostra literatura, tant pel seu contingut com per la seva pulcra narrativa. La primera, perquè resseguint la vida de la pro-

Monika Zgustova ha guanyat l'últim premi Mercè Rodoreda

tagonista per uns països tan diferents com violents permet descriure un retaule impressionant de la vida i la història tràgiques de la Europa del segle XX. I a *Jardí d'hivern*, partint dels dos amors perduts i trobats periòdicament d'una dona

depurada pel comunisme txec, Zgustova desgrana les aventures i desventures de la protagonista, obligada a viure en un ambient dictatorial asfixiant, on ha de lluitar a la vegada contra la repressió marxista i l'opressió masclista.

Contes de la lluna absent

Monika Zgustova
Premi Mercè Rodoreda Proa
Barcelona, 2010
Preu: 19,95 euros
Pàgines: 175

Contes de la lluna absent aplega deu narracions esparses que ha anat escrivint l'autora a poc a poc sobre els avatars de la vida. L'acompanyen dos aplecs més de contes: *Les quatre estacions*, sobre la influència de la climatologia en la vida humana, i *Praga màgica*, pedaços d'homenatge al seu pare, mort fa dos anys.

Del llibre m'han impactat especialment dos contes sobre els problemes de la identitat en un món cada vegada més global: *Un desconegut amb una maleta* i *A Nova York tothom és estranger*. Unes narracions en què recrea situacions conflictives d'emigrants, generades per persones que no

saben ni volen arrelar-se a les noves situacions.

Però tant en aquests contes com en les novel·les citades, l'autora deixa entreveure l'atmosfera que plana en la pacient lluita de les dones protagonistes per anar esgarrapant espais d'igualtat amb l'home, que encara es resisteix a perdre vells privilegis absurds. Això sí, cedint davant d'imposicions negatives i a vegades violentes a causa de l'eterna situació de domini que vol imposar l'altre sexe. I sempre que aposta per la renúncia és per evitar trencar lligams que considera vitals.

Amb més llibertat femenina

Hi ha sempre una tènue esperança d'avenç de la llibertat femenina en els relats: "He observat que els homes freqüenten els cafès sols. I en canvi les dones s'envolten d'amigues", diu una protagonista del primer conte, *Real men don't dance*. Una narració que explica la profunda solitud d'un pianista d'èxit internacional.

En definitiva, petites i agudes observacions dels racons més íntims de la natura humana que posen en evidència la frase que dóna títol al conte: "Els homes de debò no ballen".

I no hi ha cap mena de dubte en les seves narracions: cada vegada les dones de debò ballen més i millor.*

Novel·la Pere Antoni Pons

Males companyies

Marc Cerdó
Club Editor
Barcelona, 2010
Preu: 18 euros
Pàgines: 185

Animalades iniciàtiques

Males companyies és la primera novel·la de Marc Cerdó (Mallorca, 1974) i és, també, la primera obra d'un autor català contemporani que Club Editor publica d'ençà de la seva represa el 2005.

A grans trets, el debut literari de Cerdó conté quasi tots els ingredients d'allò que hem convingut a anomenar *novel·la iniciàtica*. Hi ha el relat dels esdeveniments que han forjat el caràcter del protagonista. Hi ha l'explicació dels tortuosos vincles que el lliguen a l'entorn, en el qual no encaixa ni tampoc s'esforça a encaixar. I hi ha, a la fi, l'aposta per trencar amb un passat i un present que l'irriten i el tenallen per tal d'abordar un futur que se li insinua ple de "projectes inexplorats".

La frase amb què s'obre la novel·la no pot indicar més clarament què hi trobarem: "Sense rumiar-ho ni un instant més, vaig fer el bolic i me'n vaig anar de casa per provar de ser un altre".

A diferència de moltes altres novel·les que s'abeuren del mateix món i participen més o menys del mateix tema, Cerdó opta per oferir una visió de l'entrada d'un jove en la vida adulta des d'una òptica burleta i desenfadada, gens emotiva, més descreguda que entusiasta, amb més ironia que no pas tendresa i amb més mala llet que no pas romanticisme existencial.

L'argument és senzill, entretingut i frenètic -tot i que en segons quins passatges resulta un pèl atrafegat-. El narrador i protagonista, de nom Joan,

és un jove mallorquí díscol, cínic i canalla que encara no té la vintena i que manté una relació catastròfica amb els seus pares, els quals es caracteritzen per un "despotisme histriònic" que resulta insuportable per al fill.

A causa del malestar familiar amb què ha de conviure, però a causa també del seu caràcter de trapella empenyador, en Joan dóna sortida al seu desfici cometent tota mena d'animalades, les quals poden prendre forma de tortures infligides contra bestioles indefenses, de diàlegs irreverents amb els avis, de disputes ferotges amb els pares o d'impertinències dirigides a l'al·lota. Un dia, però, té lloc un fet deliciós que l'obliga a fugir a Barcelona...

La versemblança, la credibilitat del que succeeix, no és, certament, un dels punts forts de *Males companyies*. No crec, però, que sigui un obstacle que n'impedeixi la lectura, ja que l'autor ha aconseguit donar coherència al conjunt de l'obra apostant per un estil i un to irrealistes i disbauxats, els quals confereixen a la novel·la, dividida en capítols molt breus, un aire d'auca. La prosa, treballadíssima, sovint artificiosa i sempre ràpida, sí que desconcerta una mica amb la seva barreja de registres, que abasten des de sofisticades efusions líriques fins a expressions col·loquials illenques. En tot cas, és un debut molt interessant.*